

ITEM No. 12132/52

HUNGARY

INDUSTRY

M.J.
19 Sep.
I. 8072

Inaccuracy and Dilettantism Of The BUDAPEST
Construction Projects.

SOURCE MUNICH: See Item No. 12130/52.

DATE OF OBSERVATION: From 21 December 1949, till
March 10 1952.

* * *

Az építkezés módja általában a következő:
Az építkezést végző állami hivatal megkapja a tervhivataltól a terveket. Kitűzik az építkezés befejezésének időpontját. A terveket az építő rendszert késve kapja meg, úgy, hogy az építkezés idejének egy része már akezdett előtt lejárt.

Az épület és tervrajzokat az épülő épület telkén hatalmas táblákon kifüggesztik. Ugyanakkor melléje helyezik a munkásfelvételre buzdító felhívásokat is. Ilyenféle szöveget tartalmaznak ezek a táblák:

"Állj be építőipari segéd munkásnak!"

Ha munkaeredményes 100 %-os, biztos
a 10 napi munkád után járó 210 forint
jövedelmed." st.

A terv pontosságára jellemző, hogy szinte még az alapmunkálatok folynak, de a különböző alvállalatok, így a víz, gáz-szerelők, festők munkásait már odarendelik, s ezeknek tétlenül kell nézniük, hogyan húzzák fel a kőművesek a falat. Ez természetesen a munkások részére nagy károcsódás, mert a várakozási idő alatt a régi árabért számolják el nekik, ami a 100 %-os normának csak 79 %-a. Emiatt a munkások és vezetőik között állandó a veszekedés, jóllehet a hibát nyilvánvalóan a felső vezetőség követi el.

BUDAPEST-en jelenleg a következő nagyobb építkezések folynak:

1./ Az ÓBUDA-i Kiscelli uton két ikerház épül.

/more/

HUNGARY

/cont'd/

1.

Az egyik 1951 júniusában készült el, a másikat ezután kezdték el építeni és 1952 szeptemberében kell befejezniök. Az első épület hatemeletes ház, két lépcsőházzal. A lakások eredetileg az ÓBUDA-i Hajógyár munkásai részére készültek, amikor azonban a ház beköltözhető lett, a legtöbb lakást oroszok foglalták le és néhány jobb pozícióju párttag.

A második épület ugyancsak munkáslakások, és az ÓBUDA-i Hajógyár kulturházainak céljára épül.

2./ A második nagyszabású építkezés a Honvéd utcai házkomplexum, a Honvédelmi Minisztérium tisztjei és tisztviselői részére készül. Ez ma BUDAPEST legnagyobb építkezése. Mielőtt eljöttem, két hétig itt dolgoztam. A ház hatemeletes, négy lépcsőházból 112 lakás nyílik. A lakások kétszobásak, "összkomfortosak".

3./ A Krisztina köruton egy épület, két lépcsőházzal, öt emelet magasságban épül. Itt csak minisztériális tisztviselők fognak lakni. Összel készül el.

Az építkezés minden tekintetben "pocsék". A közművmunka gyalázatos, mert szorítják a normát és sürgetik az építkezés befejezését. A vakolat repedezik és lehull. A cement rossz minősége folytán nem köt jól. Ez főleg annak a következménye, hogy rosszul rakatározzák. Kezelésében szakértelemhiány és hanyagság nyilvánul meg. Általában senki sem törődik semmivel.

4. Rendkívül rosszminőségűek a csövek. Jellemző tapasztalatokat szereztem erre vonatkozólag a XIII. kerületben a Tomori utcai iskola építkezésénél, ahol 1951 májusában dolgoztam. Itt a falakba beépített 350 méter hosszú fűtőcső repedt meg. A frissen festett falak erősen megrongálódtak és tönkrement a frissen festett padló is. Ezért a mi vállalatunkat akarták felelősségre vonni, vezetőségünk azonban a felelősséget a Rákosi Művekre hárította át, mert azok szállítottak selejtes csöveket. A végén a két hónapig tartó munkát három hónapig kellett javítani. Ehhez járult még a festők és a padlókészítők javító munkája. Miatán azonban az összes vezetők kommunisták voltak, az ügyet elkenették.

4./ A melléfogások és hibák tetejét azonban a Béke utcai építkezéseknél érték el. Az építkezést a legnagyobb reklámmal harangozták be. 1950 nyarán kezdték el, s őszre kellett volna befejezniök. Maga az épületkomplexum három darab hatemeletes bérházból áll, melyek összesen 360 egy és kétszobás lakást foglalnak magukba. Papiron az építkezést az előírt időben be is fejezték.

/more/

HUNGARY

/cont'd/

2.

Még egy ugyanilyen nagy objektumot akartak építeni, de erre nem került sor.

Ezeket az épületeket központi fűtéssel szerelték fel. A kazánház különálló épület a háztömbön kívül. A távvezetéses fűtés hossza mintegy 350 méter.

1950 októberében a hidegvizpróba alkalmából a távvezeték lezuhant a földre, mert a csövek nem bírták el a víz súlyát. Gulyosbbitotta a helyzetet az, hogy már jelen volt a megnyitó ünnepség közönsége, a saját és a film képviselőivel egyetemben. Ez az eset egy pénteki nap délutánján történt. Bár szombati napon nem szoktunk dolgozni, a vállalat összes munkásait beállították és péntek éjjeltől hétfői, éjjel-nappal "ingyen" kellett a helyreállítási munkákon dolgozniuk. A baj oka valószínűleg az volt, hogy a tartó konzolokat hidegen hajlították meg s ezért a konzolok leszakadtak.

Rossz volt azonban a hegesztés is s ezért törttek el a lezuhant csövek. Ennek a botránynak az lett a vége, hogy RIBNER Lajos főmérnököt, a mű-és csoportvezetőket és néhány munkást bevitték az ÁVH-ra. RIBNER azonban jó szakember lévén kimosta az egész vállalatot. Azzal védekezett, hogy a vas minősége volt rossz. Így az egész társaságot pár nap mulva kiengedték. Az eset egyéb következményekkel nem járt. Az építkezés ugyanis ezáltal anyagi kárt nem szenvedett, hiszen a munkások ingyen dolgoztak és éjjel-nappal dolgozván, idővesztés sem volt. A Béke utcai építkezéseknél ez volt az első botrány.

Miután ezt a bajt kiküszöbölték, a hidegviz rendszeren cirkulált a csőrendszerben és miután a belső kisebb hibákat is kijavították, a lakók legnagyobb része beköltözött a lakásokba, bár a fűtés még nem volt kész. Mikor a kazánházban beakartak fűteni, akkor vették észre, hogy a rostélyok nem kaptak huzatot. Ezen a "hibán" egy hónapig dolgoztak. A lakók fagyoskodtak és idegeskedtek. Panaszkodtak, hogy fizetik a fűtést, viszont a frissen vakolt falak között alacsony volt a hőmérséklet, a lakások pedig nedvesek, hidegek..

Nagynehezen kijavították a kazánokat, a rostélyok felett működött a huzat, viszont most tört ki a legnagyobb botrány, mert kiderült, hogy maga a fűtőtest nem bírja az előírt magas nyomást. A radiátorok 2 m/m-es acéllemezei kipuposodtak, a gőz néhány helyen kiverte a radiátorokat, a konzollokkal együtt a falból. A

/more/

HUNGARY

/cont'd/

3.

felszálló /strang/ vezeték deformálódott és elgörbült. Ekkor már 1951 januárja volt. A lakók már nem akarták a szerelőket a lakásokba beengedni. Kénytelenek voltak a fűtést újra leállítani és a kazánok magasnyomású csökkentőberendezését ujraserelni. Ezzel a bajok azonban még nem fejeződtek be. A lakók a telet fűtés nélkül voltak kénytelenek áthuzni.

Az új próbát 1951 márciusában tartották meg. Most az derült ki, hogy a tömítés /a bőr és a klinkerit/ készült rossz anyagból. A melegvíz hatására ezek a tömítő felületek felmondották a szolgálatot s a víz nem csepegni, hanem folyani kezdett mindenütt. Próbáltak mindenfélet, de semmi sem használt.

Más megoldást kellett keresni. Ennek az új megoldásnak kiigyalója és végrehajtója KOVÁCS István művezető volt. 1300 radiátort kellett leszerelni s utána "hosszmenet" megoldással újra felszerelni. Ennek következtében nem lehetett azonban az egyes radiátorokat szabályozni, mert az egész melegvíz áram egybe ment. A menet sokhelyütt a cső közepéig volt kiszakadva, ami szabad szemmel észre nem vehető, de a melegvíz megtalálja a rést s folyik. Így ez a megoldás sem vált be. KOVÁCS azzal mentegette magát, hogy a cső mérete nem teljesen óvális és azért nem tudták azokat rendesen megmunkálni s leszállítani a pincékbe, hogy a parkettás padlókat ne tegyék tönkre.

Most jött a negyedik megoldás.

A radiátorokon az összes dugókat és meretse részeket behegesztették, úgy, hogy a radiátorokat most már még egyszer nem lehet leszerelni, csak ha a csöveket levágják.

Ma a radiátor már nem folyik, a hőmérsékletet viszont csak az ablak kinyitásával lehet szabályozni.

A sajtó és a rádió az egész esetről egy szót sem mert megírni. Azelőtt büszkén hirdették a filmszínházak: "ezek az épületek hat hónap alatt rohammunkával készültek el". Arról azonban, hogy 2 év óta folyton javítják és még mindig rosszak, nyilvánosan nem szabad beszélni. A néphumort azonban ezzel kapcsolatban sem lehet elfolytani:

"Miért nevezeki ezeket az épületeket hivatalosan "PONTHÁZAK"-nak?

- kérdi a PEST-i kisember.

"Mert ezek a házak pont lakások céljára nem alkalmasak".

/more/

HUNGARY

/cont'd/

4.

EVAL. COMMENT:

Existence of subject constructions, except the one at the Krisztina körút, confirmed. Names UNCONFIRMED. Low standard of buildings-construction all over Hungary is well known. Many complaints can be found in the press too.

We have to be point out, however, that above report gives a somewhat too strongly colored description of the real conditions.

Many difficulties arise concerning the heating installation, mostly due to the fact that the new radiators are made only from aluminium and the tube production has also to face many deficiencies.

For supplementary background material see Items No. 9677/52 on deficiencies in the building of the MIS-KOLC Technical University;

4953/52 on a decree on the use of defective bricks;
11296/52 on the constructions in the Honvéd utca.